

Protocol pestgedrag

Versie 2022

Inhoud

Voorwoord	2
Begripsbepalingen	3
Preventie	4
Rol van de leerkracht, ouder(s) en leerling	5
Waarom grijpen we in?	6
Mogelijke signalen van een gepest kind	6
De werkwijze bij pestsignalen	7
Digitaal pesten	10
Klachtenregeling	10
Verslaglegging	10
Afwijken van protocol pestgedrag	10

Voorwoord

Dit protocol heeft als doel:

“Alle kinderen moeten zich in hun basisschoolperiode veilig voelen, zodat zij zich optimaal kunnen ontwikkelen”.

Door regels en afspraken zichtbaar te maken kunnen kinderen en volwassenen, als er zich ongewenste situaties voordoen, elkaar aanspreken op deze regels en afspraken.

Dat vraagt wel, dat wij kinderen leren zich assertief op te stellen. Door elkaar te steunen en wederzijds respect te tonen stellen we alle kinderen in de gelegenheid om met veel plezier naar school te gaan! Leerkrachten en ouders uit de medezeggenschapsraad onderschrijven gezamenlijk dit protocol pestgedrag.

Sinds 1 januari 2015 is het wettelijk verplicht om als school een zorgplan te hebben. Een onderdeel van dit plan is een protocol pestgedrag. Het protocol geeft kinderen, leerkrachten en ouders duidelijkheid over hoe gehandeld wordt in het geval van onwenselijk gedrag op school.

Wij vinden het als school belangrijk dat leerlingen elkaar respecteren en dat pesten wordt voorkomen. Op deze manier dragen de leerlingen deze waarde in de toekomst met zich mee. Door onder meer het gebruik van de methode Leefstijl en het ingevoerde gedragsprotocol merken we dat (kleine) conflicten minder voorkomen tijdens het buitenspelen, de gymlessen en in de klas.

Wij hebben op een school een coördinator pestgedrag/ anti-pestgedrag coördinator.

Begripsbepalingen

Plagen

Je kunt van plagen spreken als:

- beide partijen even sterk zijn;
- mensen die elkaar mogen elkaar voor de gek houden (woorden of daden);
- de plager niet de intentie heeft om de geplaagde te beschadigen.

Tussen kinderen, zeker in de bovenbouw en in het voortgezet onderwijs, zie je hetzelfde patroon ontstaan. Humor (echte!) staat hierbij centraal.

Ruzie

Een ruzie is een conflict tussen mensen over een behoefte of over wat rechtvaardig is op dat moment. Ruzie maken wordt door kinderen en ouders nog wel eens benoemd als pesten. Hoewel een ruzie geen pesten is, kan een niet goed opgeloste ruzie soms wel tot pesten leiden.

Plagen wordt pesten

Plagen wordt pesten als de geplaagde aangeeft een bepaalde actie en / of woorden onprettig te vinden de plager toch langere tijd achter elkaar doorgaat.

Pesten

Pesten is (psychisch, fysiek of seksueel) systematisch geweld van een leerling of een groep leerlingen ten opzichte van één of meer klasgenoten / schoolgenoten, die niet in staat is / zijn zichzelf te verdedigen, met als gevolg dat die persoon buiten (een deel van) de groep komt te staan.

Vormen van pesten:

- Buitengesloten worden
- Negeren
- Roddelen
- Belachelijk maken
- Uittlachen en schelden
- Spullen afpakken of kapot maken
- Achtervolgen en bedreigen
- Slaan, schoppen, duwen en porren

Preventie

De aanpak van onze school is gericht op het voorkomen van ongewenst gedrag. Er zijn omgangsregels opgesteld, welke zijn vastgelegd in o.a het veiligheidsbeleid en protocol gewenst gedrag.

Schoolregels

Onze hoofdregels zijn:

- Zorg dat het voor anderen op school ook leuk is.
- Ga bij ruzie naar de leerkrachten.
- Praat rustig en vriendelijk met elkaar.

In de klas

Wij geven lessen sociale vaardigheden met de methode Leefstijl. Alle leerkrachten zijn hiervoor gecertificeerd of halen z.s.m. hun certificaat als ze in vaste dienst gaan werken op onze school en volgen herhalingstrainingen. Daarnaast wordt er in meerdere klassen gebruik gemaakt van de methode Taakspel welke als uitgangspunt het tegengaan van onrustig en storend gedrag heeft. Hierdoor vermindert de kans op pestgedrag.

De band tussen de leerlingen onderling en met de leerkracht(en) stimuleren wij o.a. door het houden van kringgesprekken het regelmatig samenwerken.

Digitaal pesten

Bij de groepen hangt een protocol voor het gebruik van de mobiele telefoon. Het is:

- niet toegestaan onder schooltijd en in de pauzes gebruik te maken van de mobiele telefoon, behalve na toestemming van de leerkracht.
- verboden om foto's met een mobiele telefoon te maken, anders dan na uitdrukkelijke toestemming van de leerkracht bij excursies en/of werkopdrachten.
- de afspraak dat leerlingen hun mobiele telefoon opbergen in hun la of afgeven bij de leerkracht die ze in bewaring neemt.

Vormen van digitaal pesten:

- Anonieme berichten sturen via SMS, Whatsapp of social media
- Schelden, roddelen en bedreigen via computer of mobiel
- Foto's op internet plaatsen
- Privé-gegevens op een site plaatsen
- Wachtwoorden misbruiken
- Haatprofielen aanmaken

In de leefstijllessen en de lessen mediawijsheid (groep 7/8) wordt aandacht gegeven aan de rol van social media bij pestgedrag en het voorkomen hiervan.

Rol van leerkracht, ouder(s) en leerling

Bij problemen van pesten of agressie zullen de leerkrachten, directie en ouders hun verantwoordelijkheid nemen en overleg voeren met elkaar, met het doel een goede oplossing te vinden die ook in de toekomst houdbaar is.

De leerkrachten

- De leerkrachten van de school gaan respectvol om met de kinderen en ouder(s).
- Gaan onderling met respect met elkaar om en zijn zich bewust van 'een goed voorbeeld doet goed volgen' ten opzicht van de leerlingen.
- Bij geconstateerd ongewenst gedrag gaat de leerkracht hier oplossingsgericht mee om. Hierin wordt rekening gehouden met de betreffende leerling en ouders als mede andere leerlingen, ouders, de school en de buurt.

De ouder(s)

Het oplossen van conflicten tussen kinderen is zelden een probleem, als op basis van het voorgaande met elkaar wordt overlegd.

Van de ouders wordt verwacht dat zij zich aan de volgende vuistregels houden:

- Zij spreken in het bijzijn van hun kind met respect, niet negatief, over andermans opvoeding en andermans kind. Dat doet de school ook over de ouders en kinderen. Zij zijn zich bewust van 'een goed voorbeeld doet goed volgen'.
- Zij spreken met respect over de leerkracht(en), dit doen de leerkracht(en) ook over de ouder(s).
- Als ouders zich zorgen maken om het welzijn van hun kind(eren) of het welzijn van andermans kind overleggen zij dit met de leerkracht, intern vertrouwenspersoon, intern begeleider of directeur. Uitgangspunt daarbij is dat men in gesprek gaat met het doel een oplossing te zoeken die goed is voor henzelf en hun kind, maar ook goed is voor de andere kinderen. De school is hierin medestander.

De kinderen

- Zij proberen eerst het conflict zelf op te lossen. De drie hoofdafspraken van school zijn daarbij van toepassing.

Mediation

Mediation vindt plaats tussen betrokken kinderen olv de leerkracht. De coördinator geeft hierbij tips en adviezen. In een later stadium kunnen hier ook ouders en eventueel IB bij betrokken zijn.

1. Wat is er gebeurd? Alle kinderen doen hun verhaal.
2. Welk gevoel leverde dat bij hen op?
3. Wat is nu de behoefte? Alle kinderen geven dit aan.
4. Er worden oplossingen en afspraken gemaakt die voor alle betrokkenen aanvaardbaar en uitvoerbaar zijn.
5. Er wordt een evaluatiemoment afgesproken.

Waarom grijpen we in?

De volgende punten geven het belang aan om in te grijpen en pesten aan te pakken. De inzet is het bereiken van gewenst en respectvol gedrag.

- Het is traumatisch voor het gepeste kind en sommige omstanders
- De sfeer in de klas wordt slecht(er).
- De schoolresultaten worden minder.
- De kinderen leren verkeerd sociaal gedrag aan.
- Elk kind moet zich veilig kunnen voelen.

Mogelijke signalen van een gepest kind

- Lijkt vaak geen vrienden te hebben.
- Wordt vaak als laatste gekozen.
- Heeft geen zin om naar school te gaan.
- Probeert vaak dichtbij de leerkracht te blijven.
- Vertoont gedrag dat op klikken kan lijken.
- Is angstig en onzeker.
- Ziet er bang, neerslachtig en huilerig uit.
- De schoolresultaten verminderen.
- Vertoont volgbaar gedrag (wordt daar vervolgens mee gepest)
- Probeert af te kopen met geld of snoep
- Vertoont bang gedrag of agressief gedrag

Andere signalen voor de leerkracht kunnen zijn:

- Piepen en zuchten van klasgenoten
- Bij de pleinwacht blijven staan
- Vertoont verhullend computergedrag

Het is belangrijk om als ouder / leerkracht signalen te onderkennen die door een gepest kind worden afgegeven omdat kinderen niet altijd vertellen dat ze worden gepest. Mogelijke redenen:

- Het is een geleidelijk proces van plagen naar pesten
- Teleurstelling en schaamte gevoelens om erover te vertellen.
- Angst voor een beschuldiging (“Waarom zeg je niets terug?”)
- De problemen worden groter als er over gesproken wordt: “Klikspaan!”.
- Niet mogen vertellen van de pester (bedreiging)

De werkwijze bij pestsignalen

Stap 1: Hebben we te maken met ruzie of pesten?

Bij ruzie gaat het om verschillende belangen.

Bij pesten kan het om verschillende belangen gaan, maar is ook de intentie bij de pester aanwezig om de gepeste fysiek en / of mentaal te beschadigen.

De stappen die we nemen bij een voortslepende ruzie / 1e signalen van pesten:

- Inlichten van ouders (door de leerkracht) en vise versa;
- Verwerken oud-zeer in mediation waarbij veel aandacht wordt gegeven aan waar het werkelijk om gaat;
- Afloop mediation met ouders bespreken.

Als het probleem hiermee niet is opgelost maken we afspraken om nieuwe ruzies te voorkomen waarbij gebruik gemaakt kan worden van een belonings- en sanctiesysteem.

Stap 2: Bij daadwerkelijk pesten:

De coördinator pestgedrag wordt er vanaf deze fase bij betrokken.

- Er vindt mediation tussen pester(s) en gepeste plaats.
- Er worden oplossingen gevonden en afspraken gemaakt die voor beiden zinvol en aanvaardbaar zijn.
- Er worden evaluatiemomenten afgesproken.

Als het probleem hiermee is opgelost volgens de gepeste (verbaal en non-verbale signalen worden gecombineerd) lichten we alle betrokkenen in.

Anders gaan we verder met:

Stap 3: Het signaleringssysteem pesten activeren:

- Een sociogram en pesttest afnemen door de leerkracht in betreffende groep;
- Kinderen wordt gevraagd pesten aan te geven bij de groepsleerkracht / coördinator pestgedrag/ intern vertrouwenspersoon;
- Alle ouders wordt gevraagd pesten te melden.
- De groepsleerkracht zorgt ervoor dat collega's op de hoogte zijn van de situatie.
- De leerkrachten die pleinwacht hebben in de pauze melden pesten direct aan de groepsleerkracht.
- Als pesten is gesignaleerd, worden de volgende stappen (acties) ondernomen:
 1. Er wordt aan ouders van gepeste en pester/meelopers gemeld dat er een peestsituatie is.
 2. Er vindt een Mediationgesprek plaats.
 3. Alle betrokken ouders worden geïnformeerd over de afloop en de afspraken m.b.t. het mediationgesprek.

4. Er wordt een gesprek in de klas aan gekoppeld a.d.h.v. groepsinterventie/ leefstijl oefeningen.
5. Een steungroep wordt opgestart, bestaande uit leerlingen uit de klas.
6. In de eerste twee weken vindt dagelijks een korte evaluatie plaats. Daarna wekelijks, totdat vier weken achter elkaar alles goed is gegaan. Daarna vindt dit 1 x per maand plaats tot drie maanden in de nieuwe groep (uiteraard met uitzondering van schoolverlaters). De nadruk tijdens de evaluatiegesprekken komt steeds meer te liggen op de verbeterende situatie.
7. De voortgang wordt met IB besproken en door de leerkracht vastgelegd in parnassys/leeruniek

Als het probleem hiermee is opgelost volgens de gepeste (verbaal en non-verbale signalen worden gecombineerd) lichten we alle betrokkenen in.

Anders gaan we verder met:

Stap 4:

- Ouders van pesters en meelopers worden aangesproken over het gedrag van hun kind. Ook voor deze leerlingen is het pesten een ongezonde situatie. Het pesten moet stoppen.
- Bestrafen van pestgedrag naast een gesprek na schooltijd en ouders hierover ook informeren.
- Er vindt wekelijks een gesprek plaats over de goede momenten met de leerkracht.
- Er worden groepsoefeningen gedaan om de groepsbinding te versterken (oefeningen van vertrouwen).

Als het probleem hiermee is opgelost volgens de gepeste (verbaal en non-verbale signalen worden gecombineerd) lichten we alle betrokkenen in.

Anders gaan we verder met:

Stap 5:

- Ouders en kind wordt duidelijk gemaakt dat pesten nu gaat leiden tot time-out. Als dat niet het gewenste effect heeft gaat de school over op schorsing. Dit gesprek wordt gevoerd door de directeur, groepsleerkracht en eventueel de intern begeleider.
- Er wordt gesproken over mogelijke vervolgstappen (o.a. SOVA training).
- Er vindt wekelijks een gesprek plaats over de goede momenten met de leerkracht.

Als het probleem hiermee is opgelost volgens de gepeste (verbaal en non-verbale signalen worden gecombineerd) lichten we alle betrokkenen in.

Anders gaan we verder met:

Stap 6:

- Er vindt een tijdelijke overplaatsing / time-out van de pester naar een andere klas plaats om de eigen klas veiligheid te bieden zodat ze zich durven te uiten.

Als het probleem hiermee is opgelost volgens de gepeste (verbaal en non-verbale signalen worden gecombineerd) lichten we alle betrokkenen in.

Anders gaan we verder met:

Stap 7:

- Er vindt schorsing plaats van de pester. Als ouders zich onttrekken aan hun verantwoordelijkheid kan overwogen worden een melding bij Veilig Thuis te doen. Hierbij wordt overleg gepleegd met directie, MR en bestuur
- De reden van schorsing wordt besproken met de groep. Hierbij is het belangrijk dat de pester niet als schuldige wordt aangeduid.
- Als de pester weer in de klas komt zal deze eventueel niet in dezelfde pauze meespelen. Indien nodig moet de leerling zich voor schooltijd eerder melden en mag hij / zij pas later weg. Dit geeft ruimte voor het gesprek met de eigen leerkracht. Als de pester aangeeft dat dit niet meer nodig is kan hem / haar dit vertrouwen geschonken worden.

Als het probleem hiermee is opgelost volgens de gepeste (verbaal en non-verbale signalen worden gecombineerd) lichten we alle betrokkenen in.

Anders gaan we verder met:

Stap 8:

- Verwijdering van school volgens de juiste juridische procedures. Welke
- Een exitgesprek met leerling en ouders in overleg met de directie.

Bij schorsing en / of verwijdering nauwkeurig de juridische regels volgen!

Stap 9:

Indien het gepeste kind:

- Niet op komt voor zichzelf/sociaal onvriendelijk opkomt voor zichzelf
- Te weinig zelfvertrouwen (over) heeft.

Kan met de ouder een buitenschoolse SOVA training of traject worden besproken. Dit kan het kind leren vriendelijk-assertief voor zichzelf op te komen, groepscode leren ontcijferen /toe te passen en zelfvertrouwen te herwinnen.

Digitaal pesten

Het digitaal pesten gebeurt meestal in buitenschoolse situaties. Dit gaat vaak samen met pesten in de "echte wereld". Zoals al eerder vermeld mogen de kinderen op school niet op social media (Facebook, Twitter, enz.).

Wanneer er door kinderen of ouders wordt gemeld dat er sprake is van digitaal pesten worden de ouders van de pesters hiervan altijd op de hoogte gesteld. Verder worden de stappen gevolgd zoals deze zijn opgenomen in het protocol.

School maakt gebruik van een aantal tips tegen digitaal pesten:

- Vertel aan je ouders dat cyberpesten plaatsvindt. Het is nooit jouw schuld dat een ander iets vervelends naar jou toe stuurt op internet. Niemand heeft het recht om jou te pesten!
- Voor de ouders: sommige kinderen vertellen niet dat ze gepest worden via internet, omdat ze bang zijn dat ze niet meer mogen internetten. Maak duidelijk, dat uw kind gewoon mag blijven internetten.
- Bewaar alles wat met pesten te maken heeft op de computer als bewijsmateriaal.
- Reageer niet op het cyberpesten. Ga niet terugschelden.
- Blokkeer mensen die jou pesten op internet.
- Bij vervelende youtube filmpjes: Als je aangifte wilt doen, doe dan eerst aangifte, voordat je het filmpje door youtube laat verwijderen (i.v.m. bewijsmateriaal).
- Meld (internet)pesten van medeleerlingen op school. Overleg met je ouders en school de te nemen stappen. Spreek af wie wat gaat doen en zet dit zwart op wit.

Klachtenregeling

De klachtenregeling ligt op school ter inzage.

Verslaglegging

Bij gesprekken met ouders wordt een verslag gemaakt, dat u als ouder mag inzien en eventueel aanvullen.

Pestmeldingen, acties, afspraken en resultaten worden vastgelegd door de leerkracht en doorgegeven aan de coördinator pestgedrag.

Afwijken van het anti-pestprotocol

School kan afwijken van het anti-pestprotocol, indien dit noodzakelijk wordt geacht om de pestproblematiek op een andere manier aan te pakken. De direct betrokkenen worden hiervan op de hoogte gesteld. We streven er uiteraard naar om wijzigingen in onderling overleg te doen.